

Vastaus Tia Seppäsen ja 26 muun valtuutetun aloitteeseen kaupungin henkilöstölle koulutusta mielenterveyden häiriöistä kärsivien kohtaamiseen

VD/6421/00.02.00.03/2025

PT/TH-K/HA/SR-M/JK/SE

Tia Seppänen sekä 26 muuta valtuutettua jättivät seuraavan valtuuston työjärjestyksen mukaisen valtuustoaloitteen:

”Monia ihmisten parissa työskenteleviä opetetaan antamaan ensiapua sydänkohtauksen tai onnettomuuden varalle. Harva kuitenkaan terveydenhoitoalan ulkopuolen saa kattavaa ensiapukoulutusta siihen, kuinka autetaan henkilöä, jolla on esimerkiksi paniikkikohtaus, tai henkilöä, joka kokee itsetuhoisia ajatuksia. Myös mielenterveyteen ja/tai samanaikaiseen päihteiden väärinkäyttöön liittyvät stigmaat ja tiukassa olevat kohdistuvat ennakoasenteet saattavat olla akuutin tilanteen tunnistamisen sekä siihen puuttumisen esteenä. Myös Vantaa toimii keskellä akuuttia mielenterveyskriisiä - erityisen vakavasti haasteesta kärsivät lapset ja nuoret.

Varsinaisten, riittävän laajasti mitoitettujen, saavutettavien mielenterveyspalvelujen lisäresursointi on ensiarvoisen tärkeää mutta ei tutkitusti riitä ratkomaan ongelman juurisyitä. Mielenterveyden kriisityydessä saattaa avun hakeminen terveydenhuollon parista olla usein liian myöhäistä ja akuutti tilanne saattaakin näkyä esimerkiksi koulussa tai muun palvelukohtaamisen aikana. Tällöin on erityisen tärkeää osata tunnistaa ja kohdata tilanne asianmukaisesti ja osata ohjata henkilöä avun piiriin.

Parhaimmillaan taidot kohdata mielenterveyden häiriöistä kärsiviä ja ensiavun antaminen lisäisi erityisesti lasten ja nuorten pahoinvointikierteen ennaltaehkäisyä ja edistäisi kunnan palvelujen ja asiakas kohtaamisten laadukkuutta sekä mahdollisesti vähentäisi painetta kustannuksiltaan suuremmilta ja raskeammilta palveluilta.

Erityisesti lasten ja nuorten kanssa työskentelevien on panostettava entisestään arkipäivän mielenterveystaitojen opetteluun ja ongelmia ennaltaehkäisevään toimintakulttuuriin. Samaan aikaan mielenterveyden häiriöt näkyvät laajasti kaupungin toiminnoista – niin asukaskohtaamisissa kuin työpaikoillakin. On tärkeää lisätä tietopohjaista ymmärrystä eri häiriöistä sekä erityisesti siitä, kuinka toimia tilanteissa, joissa tarvitaan ns. mielenterveyden ensiaputaitoja.

Esitämme, että

- Kaupunki selvittää toimialojen koulutustarjonnan kattavuuden mielenterveyden ensiavun/perustaitojen koulutuksesta eri toimialoilla, painottuen työntekijöihin, jotka kohtaavat työssään lapsia, nuoria ja perheitä.
- Kaupunki järjestää selvitetyn tarpeen mukaan toimialojen lähtökoulutustasoihin suhteutettuja koulutuksia, jotka sisältävät esimerkiksi mielenterveyden ja oman hyvinvoinnin vahvistamisen perusteita, ohjeita riskitilanteiden tunnistamiseen, psyykkisen hyvinvoinnin seuraamiseen ja muiden auttamiseen, ja oppimateriaalia elämänkriiseistä selviämiseen ja erilaisten mielenterveyden häiriöiden tunnistamiseen.

Koulutus voidaan toteuttaa esimerkiksi yhteistyössä Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen mielenterveyden ammattilaisen tai mielenterveyden ensiapukouluttajaksi koulutettujen järjestötoimijoiden avulla, yksittäisinä kertauksina tai jatkuvina syventävinä koulutuksina.”

Kaupunginvaltuusto 22.9.2025 § 18

Päätös:

Päätettiin ottaa asia käsiteltäväksi ja lähettää valtuustoaloite kaupunginhallitukselle valmisteltavaksi.

Konsernijohdon ja elinvoiman toimialan henkilöstöpalvelut toteaa vastauksenaan seuraavaa:

Yleistä osaamisen kehittämisestä Vantaan kaupungissa

Vantaan kaupungissa laaditaan palvelualueittain joka vuosi henkilöstön osaamisen kehittämissuunnitelman (koulutussuunnitelma), jossa on vuosittain noussut mielenhyvinvointiin, työhyvinvointiin ja työhyvinvoinnin johtamiseen liittyviä teemoja. Suunnitelmissa arvioidaan osaamisen kehittämisen tarve ja nykyinen osaaminen sekä osaamisen kehittämisen keinot ammattiryhmittäin.

Kehittämissuunnitelmien pohjalta on toteutettu kaupunkitasoisesti, toimialoittain, palvelualueittain sekä yksiköissä valmennuksia, koulutuksia sekä kehittämispäiviä teeman äärellä. Myös yksilöiden ja tiimien vaikuttavaa työtä -keskusteluissa (kehityskeskustelu) käydään läpi osaamisen kehittämisen tarve. Esiin nousseiden tarpeiden perusteella yksilö voidaan ohjata tarvittavien aiheiden mukaisesti ulkoisiin koulutuksiin.

Vantaan kaupungilla on henkilöstökoulutuksen järjestämiseen ja osaamisen kehittämiseen ulkoisia kumppaneita. Metropolia ammattikorkeakoulu tuottaa henkilöstökoulutusta toimialojen koulutustarpeeseen kehittämissuunnitelmien ja nopean tarpeen pohjalta, lisäksi toimialoja palvelevat kilpailutetut kehittämiskumppanit esihenkilötyön, johtamisen ja työyhteisön kehittämisen alueella, joista osalla mielen-terveysaiheeseen syväosaamista. Ulkoisina kumppaneina toimivat myös esim. työnohjaajat ja asiakastyön työnohjauksissa voi teema olla esillä. Henkilöstöpalvelut selvittää uusien strategisten kehittämiskumppaneiden syväosaamisen myös tästä temasta toukokuussa 2026 ja laatii sopimuskumppaneista ns. osaajapoolin eri teemoihin toimialojen käyttöön. Vantaa tekee tarvittaessa yhteistyötä myös muiden ulkoisten kumppaneiden kanssa erityisosaamiseen liittyvissä asioissa.

Lisäksi Vantaan kaikilla työntekijöillä on esihenkilöiden tavoin pääsy Eduhouse -verkkokoulutuspalveluun, joka tarjoaa laajan valikoiman verkkokoulutuksia ja webinaareja eri aihealueilta, Eduhouse tarjoaa myös opintopolkuja, jotka ovat kokoelmia koulutuksia tietystä aiheesta. Yksittäiset henkilöt osallistuvat myös määrärahojen puitteissa ulkoisiin koulutuksiin esihenkilön luvalla. Tarvittaessa nykyisten kumppaneiden lisäksi voidaan etsiä uusia kumppaneita tarvittaessa.

Lisäksi toimialoittain toimivat palvelualueiden edustajista koostuvat osaamisen kehittämisen työryhmät, jotka työskentelevät osaamisen kehittämisen äärellä vuosikellon mukaisesti suunnitelmien laadinnan, koulutusten toteutusten ja arvioinnin parissa.

Kaupunkitasoisesti esihenkilöasemassa oleville järjestetään valmennusta henkilöstön työkykyyn, työhyvinvointiin sekä esihenkilön omaan työhyvinvointiin liittyviä valmennuksia, infoja, tietoiskuja sekä koulutuksia eri teemoihin liittyen.

Henkilöstöpalvelujen palvelualue katsoo, että nykyinen osaamisen kehittämisen palveluntarjonta vastaa melko hyvin aloitteissa esitettyihin vaateisiin kattavuusselvityksistä ja koulutustarjonnasta osaamistaso-

jen mukaisesti. Yksityiskohtaisemmin toimialojen osaamisen kehittämisen työryhmä sekä palvelualueiden linjajohto kartoittaa koulutuksien tarpeita vuosittain ja järjestävät tarvittavat kehittämisspalvelut henkilöstölle. Liitteenä olevasta selvityksestä voi tarkemmin nähdä läpileikkauksen talven 2025-2026 palveluntarjonnasta. Vantaan kaupunki tekee henkilöstön kehittämisessä yhteistyötä paitsi Metropolia-ammattikorkeakoulun mutta myös Vantaa-Kerava hyvinvointialueen kanssa. Aloitteen esiin nostamia seikkoja tullaan painottamaan toimialojen osaamisen kehittämisen työryhmien puheenjohtajien kanssa kesällä 2026.

Kaupunginhallitus 11.5.2026 § 19

Kaupunginjohtajan esitys:

Päätetään

- a) antaa Tia Seppäselle ja 26 muulle aloitteen allekirjoittaneelle valtuutetulle toimialan esityksen mukainen vastaus, ja
- b) esittää kaupunginvaltuustolle merkittäväksi kaupunginhallituksen vastaus tiedoksi

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Liitteet:

- Selvitys tarjolla olevasta ja toteutetusta koulutuksesta ja tuesta, läpileikkaus talven 2025-26 tilanteesta
- allekirjoitettu Tia Seppäsen ja 26 muun valtuutetun aloite kaupungin henkilöstölle koulutusta mielenterveyden häiriöistä kärsivien kohtaamiseen

Täytäntöönpano: Lakiasiat ja päätösvalmistelu, esitys valtuustolle

Muutoksenhakuohje: 3.1. Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot: kehittämispäällikkö Hilma Aminoff
(etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi)